

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Mgr. Jan Svoboda
Číslo	VY_32_INOVACE_1_PRAVO_1.01_Právo a stát, Normativní systémy
Název	Teorie práva
Téma hodiny	Právo a stát, Normativní systémy
Předmět	Právo
Ročník/y/	1. ročník
Datum vytvoření	7.1.2013
Anotace	Výkladová prezentace k tématům Právo a stát, Normativní systémy
Očekávaný výstup	Žák je schopen zařadit právo mezi normativní systémy, zná definici práva a jeho základní dělení.
Druh učebního materiálu	Prezentace

Teorie práva

Normativní systémy, vznik práva

Vypracoval: Mgr. Jan Svoboda

Lidská společnost měla na každém stupni svého vývoje určitá pravidla chování, která usměrňovala chování lidí a která stanovovala normu, důsledek a sankci za jejich porušení.

Souhrn těchto pravidel tvoří tzv.
normativní systém

Mezi normativní systémy řadíme:

- právo
- morálku
- náboženství
- estetiku
- etiketu
- profesní etiku
- sportovní pravidla

V historii lidské společnosti nejprve usměrňovaly chování lidí morálka a náboženství.

Právo se jako normativní systém objevuje až v době vzniku majetkové nerovnosti a je spojeno se vznikem státu.

Od morálky a náboženství se právo liší zejména tím, že je závazné pro všechny a jeho dodržování může být vynuceno státem.

Jednou z nejstarších dochovaných písemných právních památek je Chammurapiho zákoník z r. 1686 př. n. l. Byl zákoníkem Starobabylonské říše. Měl 282 článků, zabývajících se otázkami rodiny, majetku, obchodu, cen, násilných skutků. Byl vytesán do kamenného monolitu. Je vystaven v Louvru.

http://www.vincibr.com/photos/v/francie/paris/louvre/egypt/IMG_0635.JPG.html?g2_imageViewsIndex=1

Definice práva:

Právo je souhrn obecně závazných pravidel chování, která jsou vydána ve zvláštní státem stanovené či uznané formě a jejichž dodržování je vynutitelné státní mocí.

Právo můžeme definovat jako normativní soubor pravidel chování:

- s obecně závazným charakterem – právní normy zavazují obecně každého, kdo se ocitne v situaci touto normou předvídané,
- která jsou vydávána ve zvláštní, státem uznané nebo stanovené formě (zákony, nařízení, vyhlášky),
- jejichž dodržování je vynutitelné státní mocí – státem který disponuje prostředky a institucemi (policie, armáda, soudy, vězení apod.) s jejichž pomocí je schopen chování podle práva vynutit.

V právní teorii rozlišujeme:

- právo objektivní
- právo subjektivní

- **právo objektivní** (odpovídá mu anglické "law") - souhrn všech právních norem určitého státu (zákony, vyhlášky, nařízení), které představují právní řád státu.
- **právo subjektivní** (odpovídá angl. "right") - právní normou zaručená možnost chování právních subjektů, která obvykle odpovídá právní povinnosti jiného právního subjektu. Subjektivní práva jsou obsažena zejména v Listině základních práv a svobod.

Právní řád

Právní řád je souhrn právních předpisů, které platí v určitém státě a je stupňovitě uspořádán, podle důležitosti a významu jednotlivých právních předpisů.

Každý stát má svůj vlastní právní řád a vyžaduje jeho dodržování po vlastních občanech i cizincích, kteří pobývají na území státu.

Každý právní předpis má určitou právní sílu tzn., že právní předpisy nižší právní síly jsou podřízeny právním předpisům, které mají vyšší právní sílu.

Právní předpis nižší právní síly nesmí odporovat právnímu předpisu vyšší právní síly a právní předpis vyšší právní síly může zrušit právní předpis nižší právní síly.

Postavení jednotlivých právních předpisů v Právním řádu ČR, lze podle jejich právní síly, znázornit hierarchicky do pyramidy:

PŘÁVNÍ ŘÁD ČR

-je tvořen všemi právními normami (právními předpisy).

Ty se dělí na:

A) předpisy zákonné (základní)

B) předpisy podzákonné (prováděcí)

Pracovní list

Přiřad' následující normy k normativním systémům:

- Morálka
  - Právo
  - Náboženství
  - Etiketa
  - Profesní etika
-
- Na Štědrý den se nesmí jíst maso
  - Musím pomoci příteli v nouzi
  - Žena chodí po pravici muže
  - Lékař je v zájmu pacienta povinen důsledně zachovávat lékařské tajemství
  - Povinnost dodržovat pravidla silničního provozu

Pracovní list

Uved', čím se právo jako normativní systém liší od morálky a náboženství:

Vysvětli co znamená, že právo:

Je obecně závazné

Je vydáno ve státem stanovené nebo uznané formě

Jeho dodržování je vynutitelné státní mocí

Pracovní list

Uved' co rozumíme:

Právem objektivním

Právem subjektivním

Použité zdroje:

- TOMANCOVÁ, Jaroslava a Karel SCHELLE. A KOL. *Právní nauka pro školy a praxi*. VI. Praha: EUROLEX, 2004. ISBN 80-86432-78-5.
- TOMANCOVÁ, JUDr. Jaroslava. A KOL. *Základy práva (nejen) pro školy*. Boskovice: František Šalé - ALBERT, 2007. ISBN 80-7326-110-3.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jan Svoboda.

